

JOGSZABÁLY VÁLTOZÁSOK HATÁSA A MAGÁNBIZTONSÁGRA

A téma aktualitását az adja, hogy 2011-ben kardinális változások következtek be a hazai törvényi környezetben és ezek hatása érinti a magánbiztonsági szolgáltatásokat is. E szakmai körbe tartoznak a személy- és vagyonőrök, a magánnyomozók, valamint a vagyonvédelmi rendszert tervező-szerelők is. A törvényi környezet módosulása általában 2012. január 1-jével hatályosul, azonban érdemes már ma úgy beszélni ezekről, mint amelyek alapvetően determinálják a hivatkozott szakmák legalább középtávú működési feltételeit. Ismertetőmben Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) (a továbbiakban: Alaptörvény), a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény 2011. évi XXIV. törvénnyel módosított szövege (a továbbiakban: SzVMt.), valamint a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló 2009. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szolgtv.) fontosabbnak ítélt előírásaira térek ki.

A tulajdon védelmének jogi alapjai

Az Alaptörvény V. cikke a következőképpen szól: „Mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint [...] a tulajdona ellen intézett vagy az ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához.” Vessük ezt össze a hatályos Alkotmány (1949. évi XX. tv.) 13. § (1) bek. szövegével, miszerint: „A Magyar Köztársaság biztosítja a tulajdonhoz való jogot.” Szembeszökő különbség, hogy míg a „rég” Alkotmány szövege alapvetően – bár korántsem kizárólag! – állami feladatként definiálja a tulajdonvédelmet, addig az Alaptörvény arról szól, hogy ki-ki a saját tulajdonát jogosult megvédeni és az állam ehhez biztosít megfelelő jogi eszközöket a tulajdonlásukban jogellenesen megzavartak számára. Ilyen törvényes lehetőség már ma is a Btk. 29/A. §, amely az úgynevezett megelőző jogos védelem intézményét megteremtve úgy rendelkezik, hogy nem büntethető az, aki a saját, illetőleg a mások személye vagy javai elleni jogtalan támadás megelőzéséhez szükséges védelmi eszközt alkalmaz, ha

- az az élet kioltására nem alkalmas, és
- annak folytán a jogtalan támadó szenved sérelmet, továbbá
- ha a védekező a sérelem elkerülése érdekében mindent megtett, ami tőle az adott helyzetben elvárható volt.

A Ptk. 115. és 190. §-ai rendelkeznek az önhatalom (gyakran nevezik „jogos” önhatalomnak is) intézményéről, amely mind a tulajdonos, mind a birtokos számára megengedi, hogy a tulajdona, illetőleg a birtoka elleni jogellenes támadást elhárítsa. Az elhárítás adott esetben erőszak alkalmazását is jelentheti, de csak arányos, a tulajdon, vagy birtok megvédéséhez szükséges mértékben.

Ebben a körben az ultima ratio az elfogás. Bárki elfoghatja azt a személyt, akit bűncselekmény – köztük az előadás tárgyához kapcsolódó tulajdont sértő vagy

veszélyeztető bűncselekmény – elkövetésén tetten ér, igaz, haladéktalanul gondoskodnia kell a nyomozóhatóság értesítéséről. Az SzVMt. 2012. január 1-jétől hatályos szövege szerint a személy- és vagyonőr nemcsak a bűncselekmény, hanem a szabálysértés tetten ért elkövetőjének elfogására is felhatalmazást kap. Ezzel pedig elérkeztünk a szolgáltatott biztonság jogi kereteit jelentő SzVMt. újdonságainak bemutatásához.

Az SzVMt. néhány új eleme

Az SzVMt. jelentős módosítását a jogalkotó azzal magyarázta, hogy a változtatások az EU jogi aktusainak – különösen a belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006/123/EK irányelvnek – való megfelelés miatt váltak szükségessé. Az irányelv hatálya kiterjed a vagyonvédelmi rendszert tervező és szerelő, valamint a magánnyomozó tevékenységre, de kizárja a hatálya alól a személy- és vagyonvédelmi tevékenységet. Emiatt a mindhárom tevékenységre egyaránt kiterjedő SzVMt.-beli szabályozásban is érvényesíteni kellett ezt a különbséget. Az irányelv hatálya alá tartozó tevékenységekre egy másik hazai törvény, a Szolgtv. is vonatkozik, míg az irányelv alól kivételt képező személy- és vagyonvédelmi szolgáltatókra nem. (Erről a különbségről később bővebben szólnunk.)

Az SzVMt. általános jellegű változása figyelhető meg a „más EGT állam”⁴⁴², állampolgárai, illetőleg az ott bejegyzett vállalkozások „egyenrangúsítása” terén. Minden olyan passzusban helyet kapott az EGT államokra kiterjesztő értelmezés, ahol nemcsak magyar állampolgár, vagy nemcsak magyar vállalkozás, illetőleg nemcsak magyar okirat lehet a szabályozás tárgya.

A módosítás megváltoztatta a tervező-szerelő tevékenység elnevezését is. Míg a 2011. december 31-éig hatályos szöveg elektronikai, illetőleg mechanikai biztonságtechnikai tervező és szerelő tevékenységről szól, addig az új szabályozásban már elektronikai, illetőleg mechanikai vagyonvédelmi rendszert tervező és szerelő tevékenységről olvashatunk⁴⁴³.

A továbbiakban az SzVMt. speciális szabályait érintő legfontosabbnak ítélt változásokról szólnunk.

A kötelező szakmai kamarai tagság és nyilvántartás eltörlése

A 2011. december 31-éig hatályos SzVMt. értelmében a törvényben szabályozott tevékenységek személyes végzése csak a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara (a továbbiakban: Kamara) tagjaként jogszerű. A vállalkozásokat pedig a Kamara nyilvántartásba veszi, amely regisztráció hiányában a vállalkozás nem folytathat az SzVMt. hatálya alá tartozó tevékenységet. Ez a kötelezés 2012. január 1-jétől mind a természetes személyek, mind a vállalkozások tekintetében megszűnik. A Kamara ezt követően kizárólag önkéntes tagsággal rendelkezik és a vállalkozások is önként kérhetik nyilvántartásba vételüket. A tagsági jogviszony és a nyilvántartás automatikusan megszűnik

⁴⁴² Az SzVMt. 74. § 18. pontja szerint *EGT-állam*: az Európai Unió tagállama és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más állam, továbbá az az állam, amelynek állampolgára az Európai Közösség és tagállamai, valamint az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban nem részes állam között létrejött nemzetközi szerződés alapján az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes állam állampolgárával azonos jogállást élvez.

⁴⁴³ Megjegyezzük, hogy az átnevezés nem sikerült tökéletesre. Az „új” SzVMt. számos paragrafusára továbbra is „biztonságtechnikai” rendszerekről ír.

mindazok esetében, akik, illetőleg amely vállalkozások 2011. október 1. és december 31. között írásban nem jelzik a Kamarához fűződő jogviszonyuk fenntartásának szándékát.

A szükséges szakképesítések törvénybe foglalása

Az SzVMt. hatálya alá tarozó tevékenységek személyes végzése továbbra is szakképesítéshez kötött, azonban – a korábbi gyakorlattól eltérően – nem miniszteri rendelet szabályozza az elfogadható szakképesítéseket, hanem az SzVMt. 1.§ (3) és (5) bekezdése rendelkezik ezekről. Eszerint személy- és vagyonvédelmi tevékenységet személyesen az végezhet, aki

- biztonsági őr,
 - testőr,
 - vagyonőr, vagy
 - biztonságsszervező
 - szakképesítések valamelyikével rendelkezik.
 - Tervező-szerelő tevékenységet az végezhet személyesen, aki
 - biztonságtechnikai,
 - híradástechnikai,
 - híradástechnikai,
 - távközlési,
 - mechanikai, vagy
 - villamosmérnöki
- képzettséget adó egyetemi vagy főiskolai végzettséggel rendelkezik.

Vagyonvédelmi elektronikai és mechanikai vagyonvédelmi rendszert szerelő tevékenységet személyesen az végezhet, aki rendelkezik

- biztonságtechnikai szerelő, kezelő,
- biztonságtechnika-kezelő,
- elektronikus vagyonvédelmi rendszerszerelő, vagy
- mechanikus vagyonvédelmi rendszerszerelő
- szakképesítések valamelyikével.

Logikai bukfcencnek tűnik, hogy a módosítások sorában egy változatlan szabályról is szólunk, de a tárgyban hozzánk érkezett nagyszámú kérdés miatt fontosnak tartjuk kiemelni, hogy az SzVMt. hatálya alá tartozó mindhárom tevékenység személyes végzéséhez továbbra is elengedhetetlen feltétel a rendőrség által kiadott igazolvány. E tekintetben tehát nem változnak a törvényi követelmények!

A gazdasági társaságokra vonatkozó újabb kizáró okok törvénybe foglalása

Az SzVMt. korábbi változata is tartalmazott előírásokat az egyéni vállalkozókra és társas vállalkozások vezető tisztségviselőire vonatkozó olyan okokról, amelyek esetében az adott vállalkozás nem kaphatott működési engedélyt a személy- és vagyonvédelmi, a

biztonságtechnikai tervező-szerelő, illetőleg a magánnyomozó tevékenység gyakorlására. A módosított szabályozás a kizáró okok körét bővíti, amikor kimondja, hogy az SzVMt.-ben szabályozott tevékenységet nem gyakorolhat

- az az egyéni vállalkozó, aki, vagy az az egyéni cég, illetve gazdasági társaság, amelynek tagja, tulajdonosa, vezető tisztségviselője büntetett előéletű, vagy e törvényben meghatározott, a tevékenység gyakorlását kizáró rendelkezés hatálya alatt áll,
- az az egyéni vállalkozó, akivel, vagy az az egyéni cég, illetve gazdasági társaság, amelynek tagja, tulajdonosa olyan vállalkozásnak volt tagja vagy tulajdonosa, amellyel szemben a rendőrség két éven belül felügyeleti bírságot szabott ki, és azt nem fizették meg, és
- az a jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaság, amelyet jogerős ítélet a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló törvényben foglaltak szerint a személy- és vagyonvédelmi tevékenység gyakorlásától eltiltott.

Láthatjuk, hogy míg korábban csak az egyéni vállalkozókkal és a társas vállalkozások vezető tisztségviselőivel szemben állhatott fenn kizáró ok, addig az új szabályozás már kiterjed az egyéni cégekre, illetőleg a gazdasági társaságok tagjaira és tulajdonosaira is. Nem világos persze, miként tudja érvényesíteni a büntetlenséget követelő törvényi előírásokat a hatóság a nyilvánosan működő részvénytársaságok tulajdonosaival (részvényeseivel) szemben. Ma még ellentmondás, de az új Ptk. koncepciója szerint a közeli jövőben már nem lesz az, hogy csak a jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaságok sújthatók a tevékenység gyakorlásától eltiltás büntetéssel⁴⁴⁴. A Ptk. koncepció szerint ugyanis a magyar jogban is megszűnik a nem jogi személyiségű gazdasági társaság intézménye, és működési formájától függetlenül⁴⁴⁵ minden gazdasági társaság jogi személynek minősül.

Egyszintű alvállalkozói rendszer a személy- és vagyonőrzésben

Az SzVMt. egy sokak által régen áhított szabályt léptet hatályba, amikor úgy rendelkezik, hogy a személy- és vagyonvédelmi tevékenységet folytató vállalkozás csak egy további alvállalkozói szintet vonhat be vállalásának végrehajtásába. Tehát ha például egy vagyonőrzési megbízás teljesítéséhez a (fő)vállalkozó alvállalkozót kíván igénybe venni, akkor különböző földrajzi területeken, vagy eltérő szolgáltatási formákra (pl. pénzszállítás) igénybe veheti alvállalkozó közreműködését, de ez az alvállalkozó – gyakorlatiasabban szólva ez az alvállalkozói szint – további alvállalkozót a feladatba nem vonhat be. A hivatkozott rendelkezés a láncvállalkozói rendszernek kíván gátat szabni, ami alapvetően a feketemunka melegágya, mert kettőnél több alvállalkozói szint esetén már követhetetlenek a felelősségi viszonyok. A tisztesség kedvéért hozzá kell fűznünk, hogy a többes alvállalkozói rendszer bizonyos fokig kényszer is, hiszen a szinte rámutatásos alapon működő hatósági

⁴⁴⁴ Ez a helyzet nem az SzVMt.-ből, hanem a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvény rendelkezéseiből adódik.

⁴⁴⁵ Hatályos jogunk szerint a nem jogi személy gazdasági társaságok körébe az úgynevezett személyegyesülések (pl.: közkereseti társaság, betéti társaság) tartoznak, míg az úgynevezett tőketársaságok (pl.: korlátozott felelősségű társaság, részvénytársaság) jogi személyek.

ellenőrző és bírságoló rendszer ellen védi a „tiszán maradó” vállalkozást, ha a feladatokat elosztja kisebb cégek között. Ezzel mintegy darabolja a kockázatait is, mivel egyik, vagy másik alvállalkozójának szigorú bírságolása sem eredményezi az összességében esetleg több száz, vagy több ezer főnek munkát biztosító fővállalkozó lehetetlenülését. Alapvetően persze piaci kényszerekről beszélünk. Amennyiben a mai magyar piac – első helyen említve a költségvetési szerveket – hajlandó lenne olyan díjakat fizetni a vagyoni védelmi szolgáltatásokért, amelyekből biztosítható lenne a teljesen törvényes foglalkoztatás, akkor jelentős mértékben csökkenne az „alvállalkozós ügyeskedés”. A jelenlegi ár-centrikus közbeszerzési gyakorlat mellett azonban nem sok esélye marad a teljesen törvényes foglalkoztatásnak, ha valamelyik ajánlattevő a siker esélyével kíván részt venni a tenderen.

Engedély helyett bejelentés

Az egyik legnagyobb változás a korábbi szabályozáshoz képest a vagyoni védelmi tervező, szerelő, valamint a magánnyomozó vállalkozásokat érinti. Esetünkben 2012. január 1-jétől megszűnik a rendőrhatalósági engedélyezési kötelezettség, és helyébe a tevékenység végzésére irányuló szándék rendőrségi bejelentési kötelezettsége lép. A bejelentés kapcsán alapvetően két törvény, az SzVMt. és a Szolgtv. vonatkozó előírásai irányadók. Az SzVMt. ugyanis utaló szabályt fogalmaz meg a tevékenység megkezdésének bejelentésével összefüggésben, amikor kimondja, hogy a bejelentést a Szolgtv. előírásai szerint kell megtenni. A Szolgtv. 22. § (1) bek. értelmében a bejelentésnek tartalmaznia kell a szolgáltató nevét, székhelyét, a folytatni kívánt szolgáltatási tevékenység megjelölését, valamint az adott szolgáltatási tevékenység megkezdésére és folytatására való jogosultságot szabályozó külön jogszabályban – esetünkben az SzVMt.-ben – meghatározott adatokat. A Szolgtv. külön kitér a felelősségbiztosítás igazolásának módjára, amelyhez kapcsolódóan a bejelentésben meg kell adni

- a biztosító nevét,
- a biztosítási szerződés azonosításhoz szükséges adatokat,
- a biztosítással fedezett kockázatokat,
- a biztosítás területi hatályát és
- a szakmai felelősségbiztosítás összegét, vagy az abban foglalt garancia felső határát.

A bejelentéséhez kapcsolódó igazgatási eljárást első fokon a kérelmező székhelye (telephelye), magyarországi székhely (telephely) hiányában pedig a tevékenység gyakorlásának helye szerint illetékes rendőrkapitányság folytatja le. A tevékenység megkezdéséről szóló bejelentés érvénye a határon átnyúló szolgáltatás⁴⁴⁶ esetében 5 évre, egyébként határozatlan időre szól.

A szolgáltatót nyilvántartó hatóság (esetünkben a rendőrség) köteles nyilvántartást vezetni az általa nyilvántartott vállalkozásokról, valamint azokról a vállalkozásokról, amelyek tekintetében a bejelentési kötelezettség alá tartozó szolgáltatási tevékenység folytatását jogerős határozatával megtiltotta. A szolgáltatókról vezetett nyilvántartás alapján a nyilvántartó hatóság az interneten, bárki számára ingyenesen és korlátozásmentesen

⁴⁴⁶ A Szolgtv. 2. § e) pontja értelmében határon átnyúló szolgáltatásnyújtás: szolgáltatási tevékenység folytatása letelepedés nélkül, átmeneti vagy alkalmi jelleggel.

hozzáférhető módon, naprakészen közzéteszi a nyilvántartott adatokat. Ezek az adatok közérdekből nyilvánosak.

A szabályozott szakmákra vonatkozó külön előírások

Nem új keletű, de mégis csupán az SzVMt. módosítás miatt került előtérbe az a tény, hogy az SzVMt. hatálya alá tartozó szakmák egyúttal úgynevezett szabályozott szakmák is. Szabályozott szakma az, amelynek gyakorlását egy adott ország meghatározott bizonyítvány vagy oklevél által tanúsított képesítés meglétéhez köti. Minden EU tagállam maga határozza meg, hogy mely szakmákat minősít szabályozottnak. Magyarországon az Oktatási és Kulturális Közlöny I. évfolyam 17. számában (2009. június 15.) jelent meg az Oktatási és kulturális miniszter közleménye a szabályozott szakmák jegyzékéről címet viselő közlemény, amelynek 4. számú mellékletében található a személy- és vagyonőr, a biztonságtechnikai tervező, szerelő, valamint a magánnyomozó. Ennek azért van jelentősége, mert a szabályozott szakmákra külön jogszabálybeli rendelkezések vonatkoznak. Témánk szempontjából ilyen releváns szabály például a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. tv. 22. §. (3) bek. előírása, miszerint az a természetes személy, aki külföldi oktatási intézményben bizonyítványt, vagy oklevelet szerzett, a szabályozott szakmát akkor gyakorolhatja, ha rendelkezik az adott szakma gyakorlásához Magyarországon szükséges nyelvismerettel.

A Szolgtv. 6. §-a a szabályozott szakmák tekintetében a tevékenység szabad megválasztásának általános jogát is korlátozza az esetben, ha az adott szolgáltatási tevékenység megkezdésére és folytatására vonatkozó törvény vagy eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet valamely szabályozott szakma gyakorlása tekintetében az adott szakma függetlenségének, méltóságának, tiszteletének, a szakmai titoktartás védelmének, valamint a szolgáltatás igénybe vevőivel és a szakmát gyakorló más személyekkel szemben tanúsított magatartás tisztességességének biztosítására vonatkozó szabályok érvényesülése céljából speciális szabályokat fogalmaz meg. Ilyen esetben a szabályozott szakmához tartozó szolgáltatási tevékenység csak akkor választható, illetőleg gyakorolható, ha a szolgáltató megfelel ezeknek a speciális feltételeknek. Tárgyunkhoz kapcsolódóan speciális feltételeket előíró jogszabály az SzVMt.

A szolgáltató tájékoztatási kötelezettsége

A jelen fejezetben a Szolgtv. hatálya alá tartozó vagyonvédelmi tervező, szerelő és a magánnyomozó tevékenységet folytató szolgáltatókra kötelező érvényű előírásokat foglaljuk össze. A Szolgtv. 34. § (1) bek. értelmében a szolgáltató legkésőbb a szolgáltatásra vonatkozó szerződés megkötése előtt, de minden esetben a szolgáltatás nyújtásának megkezdése előtt kellő időben világos és egyértelmű módon, az igénybe vevő külön kérése nélkül is köteles közölni a megbízóval néhány fontos tudnivalót. Ezek a szolgáltató működésére és szakmai tevékenységére vonatkozó alapinformációk. Közülük a vagyonvédelmi tervező, szerelő és a magánnyomozó vállalkozások esetében a legfontosabbak:

- név és jogi forma;
- székhely, vagy a szolgáltatás nyújtásában közvetlenül érintett telephely címe;
- cégjegyzékszám, vagy egyéni vállalkozói nyilvántartási szám;

- a cégbejegyzést nyilvántartó cégbíróság, vagy az egyéni vállalkozót nyilvántartó – az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény 5. § (1) bek.-ben körülírt – Hatóság⁴⁴⁷ megnevezése;
- adószám;
- a tevékenység megkezdéséről szóló bejelentés nyilvántartási száma és a tevékenység felügyeletét ellátó rendőri szerv neve, valamint elérhetősége (pl. címe);
- a vállalkozással történő rendszeres kapcsolattartásra, valamint az esetleges megbízói panasz és a tájékoztatási igény jelzésére szolgáló levelezési cím, vagy más elérhetőség (pl. e-mail cím, telefonszám, fax-szám);
- a felelősségbiztosítás főbb adatai (biztosító neve és címe, szerződésszám, a fedezetbe vont kockázatok megnevezése, a kártérítési igény érvényesíthetőségének területi hatálya);
- a szolgáltatás egyéb lényeges jellemzői (pl. adatvédelem, az SzVMt.-ben írt intézkedési korlátok és más speciális szabályok).

A kötelező tájékoztatás formája a szolgáltató által választható, és lehet

- külön kérés nélkül az igénybe vevőnek nyújtott egyedi tájékoztatás;
- a szerződéskötés vagy a szolgáltatásnyújtás helyén a megbízó számára korlátozás nélkül, könnyen hozzáférhető általános tájékoztató dokumentum;
- a szolgáltató által megadott honlapon folyamatosan és könnyen hozzáférhető elektronikus tájékoztató, vagy
- a megbízó rendelkezésére bocsátott, az adott szolgáltatást részletesen ismertető tájékoztató dokumentum vagy egyéb kereskedelmi kommunikáció.

Figyelemmel arra, hogy a tájékoztatás megtörténtét a szolgáltatónak kell bizonyítania, célszerű mindig írásbeli formában, igazolhatóan teljesíteni ezt a kötelezettséget. Honlapon való közzététel esetén elegendő annak írásba foglalása és a – leendő – megbízóval történő aláírása, vagy a szerződésben való feltüntetése, hogy az elérhetőségről (honlap címről) tájékoztatást kapott.

A kötelező tájékoztatáson felül a Szolgtv. 34. § (2) bek. lehetőséget biztosít a leendő megbízónak arra, hogy a szerződéskötést megelőzően további információkat igényeljen, amely igényt a szolgáltató köteles kielégíteni. Ilyen lehet például:

- a díjszámítás módjának bemutatása annak érdekében, hogy
 - a megbízás végén fizetendő díj összege annak alapján ellenőrizhető legyen, és/vagy
 - a ténylegesen fizetendő díj összegére vonatkozó, kellően részletes és megalapozott feltevéseken alapuló előzetes becslést lehessen végezni;

⁴⁴⁷ Az Evtv. 5. § (1) bek. nem nevesíti a Hatóságot, hanem „az egyéni vállalkozói tevékenységgel összefüggésben eljáró, országos illetékességű hatóságok” gyűjtőneveként használja ezt az elnevezést. Ennek oka, hogy a közigazgatás átalakítása, illetőleg az elektronikus ügyintézés bevezetése kapcsán az eljáró szerv akár több ízben is változhat.

- az az elérhetőség, ahol a magyarországi tervező, szerelő tevékenységre, illetőleg a magánnyomozásra vonatkozó szakmai szabályok (pl. SzVMt., Szolgtv., stb.) ingyenesen és korlátozás nélkül hozzáférhetők⁴⁴⁸;
- alvállalkozó, vagy teljesítési segéd bevonására vonatkozó információk⁴⁴⁹;
- ha a vállalkozás magatartási kódex hatálya alatt áll⁴⁵⁰, akkor a kódex bárki számára korlátozás nélküli elérhetőségi helyének megadása;
- az esetleges nem bírósági jogérvényesítésre vonatkozó tájékoztatás (pl. gazdasági, vagy szakmai kamara mellett működő választott-bírósági eljárás lehetősége), amennyiben a szolgáltató ilyen jogérvényesítési lehetőséget biztosító szervezet tagja, vagy nyilvántartott vállalkozása.

Az alvállalkozóra, a teljesítési segédre, a szolgáltatási összeférhetlenségi szabályokra, valamint a nem bírósági jogérvényesítés lehetőségére vonatkozó tájékoztatást a Szolgtv. 34. § (3) bek. szerint írásban, vagy egyéb kereskedelmi kommunikációban⁴⁵¹ mindig meg kell adni.

A téma kapcsán szólni kell a Versenytörvény szabályainak fontosságáról is. Esetünkben az üzleti döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalmáról szóló előírások érdemelnek kiemelés, mert ezek szólnak a tájékoztatással kapcsolatos elvárásokról, illetőleg tilalmakról. Elegendőnek véljük, ha a jól értelmező versenytörvénybeli szabályokat minden kommentár nélkül idézzük:

„8. § (1) *Tilos a gazdasági versenyben az üzletfeleket megtéveszteni.*

(2) *Az üzletfelek megtévesztésének minősül különösen, ha*

b) elhallgatják azt, hogy az áru⁴⁵² nem felel meg a jogszabályi előírásoknak vagy az áruval szemben támasztott szokásos követelményeknek ...;

c) az áru értékesítésével, forgalmazásával összefüggő, az üzletfél döntését befolyásoló körülményekről – így különösen a forgalmazási módról, a fizetési feltételekről, a kapcsolódó ajándékokról, az engedményekről, a nyerési esélyről – megtévesztésre alkalmas tájékoztatást adnak;

d) különösen előnyös vásárlás hamis látszatát keltik.

10. § Tilos az üzletfél választási szabadságát indokolatlanul korlátozó üzleti módszerek alkalmazása. Ilyen módszernek minősül különösen, ha olyan körülményeket teremtenek, amelyek jelentősen megnehezítik az áru, illetve az ajánlat valós megítélését, más áruval vagy más ajánlattal történő tárgyyszerű összehasonlítását.”

A szerződésekről szólva a Ptk. is megfogalmaz tájékoztatási kötelezettséget, de – ellentétben a Szolgtv.-vel, és a Versenytörvénnyel, amelyek lényegében csak a szolgáltatót

⁴⁴⁸ Ez praktikusán a <https://kereses.magyarorszag.hu/jogszabalykereso/> internetes tárhely.

⁴⁴⁹ Ezt a tényt az SzVMt. 14. § (4) bek. értelmében is szükséges a megbízóval tudatni, sőt szerződésbe foglalni.

⁴⁵⁰ A magatartási kódex fogalmát a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény 2. § i) pontja határozza meg, és ezt veszi át a Szolgtv. is. Eszerint a magatartási kódex „olyan – piaci önszabályozás keretében létrehozott – megállapodás vagy szabálygyűjtés, amely valamely kereskedelmi gyakorlat vagy tevékenységi ágazat vonatkozásában követendő magatartási szabályokat határoz meg azon vállalkozások számára, amelyek a kódexet magukra nézve kötelezőnek ismerik el (magatartási kódexnek való alávetés).”

⁴⁵¹ Ilyen lehet például a szórólap, a tájékoztató film, a hangfájl, az adat CD, stb.

⁴⁵² A Versenytörvény 6. § értelmében az „áru” fogalma alatt a szolgáltatásokat is érteni kell.

kötelezik – a szerződő felek mellérendeltségének elvét alkalmazva mindkét felet kölcsönösen érintő szabályt ad. A 205. § (3) bek. szerint a feleknek a szerződéskötést megelőzően is tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről. Ez a szabály végső soron a Ptk. 4. §-ában általános érvénnyel előírt jóhiszeműség és tisztesség – kölcsönös együttműködés princípiumoknak a kooperációra vonatkozó elemét teszi hangsúlyossá a szerződések vonatkozásában. Látni kell, hogy a kölcsönös tájékoztatási kötelezettség nemcsak a szerződés megkötésekor, hanem már azt megelőzően, a tárgyalások folyamán is fennáll. A tájékoztatás kapcsán tartózkodni kell olyan látszat keltésétől, amely a másik fél károsodásához vezethet; a tévedés lehetőségét minimalizálni kell. A megfelelő tájékoztatás elmaradása ezért akkor is szolgálhat kártérítési igény alapjaként, ha végül szerződéskötésre nem is kerül sor.⁴⁵³ Ha pedig a kontraktus létrejön, akkor a hiányos tájékoztatás a szerződésszegés szabályai szerint bírálendő el. A tájékoztatási kötelezettségnek a jogi ikerpárja a tájékozódás kötelezettsége. Ennek lényege, hogy ha valaki a szerződéskötés folyamán nem volt kellően körültekintő, nem tett meg minden tőle elvárható a saját tévedésének kizárása érdekében, akkor a körülmények számára kedvezőtlen volta miatt támasztott igényének érvényesítése nem vagy csak nagyon korlátozottan lesz lehetséges számára.

Jóllehet, az előadásra biztosított időkeret – mint szinte mindig – rövidnek bizonyult, bízom abban, hogy ez a kis ismertető támpontot adott az SzVMt. jelentős módosításának legfontosabb újdonságairól mindazok számára, akik érdeklődnek a téma iránt, vagy érintettek a változásokkal.

⁴⁵³ Ilyen kártérítési alap lehet például az úgynevezett biztatási kár.